

Maailmas on kohti, kus kogu aeg välgutab

Läinud aasta jäi paljudele meelde kui äikeseline, aga Venezuelas on paik, kus aastaga välgutab üle poolteise miljoni korra.

Ain Kallis

Kuna viimatiste sügis- ja talvetormidega kostus kohati ka piksemürinat, pärisid lehelugejad, milline oli läinud aasta taevase elektriga seotud nähtuste poolest, samuti seda, mida põnevat juhtus mujal maailmas.

Välgulööke pole veel jõutud kokku lugeda, nende andmed tulenevad Tõraveres asuvalt välgudetektorilt, ilmaringkonnas kutsutud ka välgumihkliks. See registreerib kõik pilvede ja maa vahel tekkivad elektrilahendused. Kuna andmed töödeldakse aga Soome meteoroloogainstituudis, peab arvutustulemusi veel ootama.

Ka talvel tuleb seda ette

Möödunud suve põnevaimad ilmaelektriga juhtunud sündmused olid muidugi müstilised “elektrikerad”, mis septembri alguses liikusid Virumaal kõrgepingeliini mööda ja süütasid põllu ning ohustasid elumaju.

Tunamullu registreeriti Eesti kohal ühtekokku 100 144 pilv-maa välgulööki, mis on viimaste aastate keskmisest (umbes 70 000) märgatavalt rohkem.

Muide see, et ka talvel esineb äikest, pole ju tegelikult mingi ime – paar kargatust kuuleb vast igas jaanuaris-veebruaris.

Tõeliseks loodusimeks, isegi maailma uhkeimaks valgusetenduseks võiks aga pidada atmosfäärset elektrinähtust, mida kutsutakse Catatumbo välguks või Maracaibo majakaks.

Kui meie maal esineb äikest 15–30 päeval aastas, siis Venezuela piirkonnas, mis asub soisel alal Catatumbo jõe Maracaibo järve suubumise kohal, registreeritakse 140–160 ööl aastas, kümne tunni kestel ööpäevas keskmiselt 280 pikselööki tunnis, aastaga ligi 1 646 000.

Välkude valgel saavat isegi lugeda. Troopika-, mitte polaaröö! Äike kajastub selles maakohas kõikjal – Zulia osariigi lipul ja vapil on välgud, isegi hümnis mainitakse unikaalset nähtust...

Nimetatud taevast etendust käib imetlemas muidugi kümneid tuhandeid turiste. Maailma vingeim äikesetorm olevat üpris ohutu, sest piksesahmimine käib mitme kilomeetri kõrgusel pilvedes. (Seega registreeriks meil kasutatav välguloendaja õige vähe sähvatusi.).

Igiammusest ajast regulaarselt esinenud fenomenis tekkis vahe 2010. aasta jaanuarist aprillini, seda võis põhjustada pikk pöud.

Esimesed ülestähendused

Esimest korda mainiti seda looduse vaatamängu XVI sajandi lõpul Lope de Vega ühes poeemis. Nähtust on uuritud mitme sajandi jooksul (tuntumaist uurijaist võiks mainida Alexander von Humboldti).

Tekketeooriaid on palju: arvatakse, et unikaalse äikese tekitajaks on troopilise kuumuse, suure niiskuse, soogaasi (metaani) ja naftarikka, uraani sisaldava pinnase koosmõju.